

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

CO JE FAIRTRADE

Fairtrade je certifikace zboží, která poskytuje pěstitelům, zaměstnancům a řemeslníkům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Výrobci v rámci systému Fairtrade dostávají za svou práci výkupní cenu, která odpovídá nákladům na pěstování či výrobu a zároveň umožňuje důstojné živobytí. Fairtrade znamená spravedlivější obchodní podmínky, dodržování lidských a pracovních práv a šetrnost k životnímu prostředí. Mezi základní principy Fairtrade patří:

- ▶ výkupní cena odpovídající nákladům udržitelné produkce a důstojného živobytí
- ▶ dlouhodobé obchodní vztahy
- ▶ dodržování úmluv Mezinárodní organizace práce (ILO)
- ▶ zákaz nucené a dětské práce
- ▶ dlouhodobě udržitelný rozvoj místních komunit
- ▶ kontrolované využívání pesticidů a další zemědělské chemie
- ▶ zákaz využívání geneticky modifikovaných plodin
- ▶ šetrnější přístup k využívání přírodních zdrojů

FAIRTRADOVÉ VÝROBKY A CERTIFIKACE

Fairtradové suroviny pěstují především drobní pěstitelé v tzv. rozvojových zemích. Jedná se o kávu, čaj, třtinový cukr, kakao, banány, rýži a jiné obilniny, koření nebo také bavlnu či řezané květiny. Spotřebitel pozná fairtradový výrobek podle certifikační známky FAIRTRADE® na obale. Ve specializovaných fairtradových obchodech je možné zakoupit i výrobky (především řemeslné a textilní zboží), které certifikační známku nemají. Takové výrobky pocházejí od členů Světové fairtradové organizace (WFTO), historicky starší součástí konceptu spravedlivého obchodu (fair trade).

CERTIFIKACE POD LUPOU

Standardy certifikace Fairtrade stanovuje mezinárodní organizace Fairtrade International. Standardy se dělí na obecné standardy (základní zásady) a standardy pro jednotlivé produkty. Zároveň také rozlišujeme standardy pro družstva malých producentů a pro nájemnou práci. Shodu se standardy Fairtrade International osvědčuje nezávislá certifikační společnost FLO-CERT, která ve spolupráci s inspektory a auditory po celém světě provádí kontroly dodržování standardů a realizuje pravidelné audity. Do finálního zpracování a zabalení produktu musí být všichni účastníci obchodního řetězce certifikováni u FLO-CERT, ať už se jedná o producentská družstva, dovozce surovin nebo zpracovatele a balírny. Spotřebitel tak má jistotu, že výrobek opravdu naplňuje požadované fairtradové standardy. Společnost, pod jejíž značkou se pak fairtradový produkt prodává, už nemusí mít certifikaci Fairtrade, musí mít ale licenci na

používání známky FAIRTRADE® na obale. Za tu se platí licenční poplatky podobně jako u bio certifikace. Licenci poskytuje organizace Fairtrade International, kterou u nás zastupuje Fairtrade Česko a Slovensko (www.fairtrade-cesko.cz). Certifikace Fairtrade znamená pro pěstitele, že za své plodiny dostanou takovou výkupní cenu, která pokryje jejich výrobní náklady a zároveň jim umožní důstojný život. Minimální výkupní cena pro pěstitele představuje záchytnou síť, která je chrání proti poklesu výkupních cen na trhu. Garantovaná minimální výkupní cena je stanovena pro každý produkt, například u prané kávy arabika je od dubna 2011 ve výši 1,40 dolaru za libru (tj. 0,454 kg). V případě organické produkce se připlácí 0,30 dolaru za libru produkce. Pokud je cena na světovém trhu vyšší, dostává pěstitel tržní cenu. K výkupní ceně získává družstvo navíc fairtradový příplatek ve výši 0,20 dolaru za libru kávy. Členové družstva demokraticky rozhodují o použití těchto dodatečných finančních prostředků ve prospěch celé komunity — například stavba studny, školy, zajištění lékařské péče nebo poskytnutí studijních stipendií pro děti.

Ženy tvoří až 43 % pracovní síly v zemědělství v rozvojových zemích. Mají přitom minimální přístup k půdě, informacím, technickým pomůckám. Organizace pro výživu a zemědělství při OSN odhaduje, že rovné příležitosti pro ženy v zemědělství mohou snížit počet lidí trpících podvýživou o 100–150 milionů a zároveň mohou přispět ke zvýšení zemědělské produkce v zemích globálního Jihu o 2,5–4 %.

HISTORIE V JEDNOM Odstavci

Férový obchod s producenty z tzv. rozvojových zemí se začal rozvíjet již na konci 40. let 20. století. Potraviny se začaly férově obchodovat v 70. letech. Roku 1989 byla založena Světová fairtradová organizace WFTO (World Fair Trade Organisation). V roce 1997 potom vznikla organizace Fairtrade International, která vypracovala fairtradové standardy a v roce 2002 spustila jednotnou certifikační známku FAIRTRADE®. V České republice dosáhl fair trade výraznějšího rozvoje po roce 2004. Od té doby trh s fairtradovými produkty roste a v současnosti je na trhu více jak 500 různých certifikovaných produktů.

PSANÍ FAIRTRADE A FAIR TRADE

Je rozdíl mezi Fairtrade a fair trade — „fair trade“ znamená myšlenku (hnutí, koncept) obecně, zato „Fairtrade“ znamená systém pravidel organizace Fairtrade International. Pokud myslíme certifikační známku, píšeme FAIRTRADE®.